



**SWAMI RAMANAND TEERTH  
MARATHWADA UNIVERSITY,  
NANDED**

**B. A. First Year  
Semester Pattern**

**SOCIOLOGY  
SYLLABUS**

**(Choice Based Credit System)**

**WITH EFFECT FROM JUNE 2019 - 2020**

*[Signature]*  
Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]



॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

# स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

"ज्ञानतीर्थ" परिसर, विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

**SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY NANDED**

"Dnyanteerth", Vishnupuri, Nanded - 431606 Maharashtra State (INDIA)

Established on 17th September 1994 - Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B). NAAC Re-accredited with 'A' Grade

25

1994 - 2019

SILVER JUBILEE YEAR

## ACADEMIC (I-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Fax : (02462) 229574

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील प्रथम वर्षाचे CBCS Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून लागू करण्याबाबत.

## प रि प त्र क

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक ३० एप्रिल २०१९ रोजी संपन्न झालेल्या ४३व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील एनवेळचा विषय क्र.५/४३-२०१९ च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील प्रथम वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) बी.ए.-प्रथम वर्ष-इंग्रजी (अनिवार्य, अतिरिक्त (द्वितीय भाषा), फंक्शनल इंग्रजी, ऐच्छिक)
- २) बी.ए.-प्रथम वर्ष-हिंदी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ३) बी.ए.-प्रथम वर्ष-मराठी (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ४) बी.ए.-प्रथम वर्ष-पाली (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ५) बी.ए.-प्रथम वर्ष-संस्कृत (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ६) बी.ए.-प्रथम वर्ष-उर्दू (द्वितीय भाषा, ऐच्छिक)
- ७) बी.ए.-प्रथम वर्ष-अर्थशास्त्र
- ८) बी.ए.-प्रथम वर्ष-भूगोल
- ९) बी.ए.-प्रथम वर्ष-इतिहास
- १०) बी.ए.-प्रथम वर्ष-सैनिकशास्त्र
- ११) बी.ए.-प्रथम वर्ष-तत्त्वज्ञान
- १२) बी.ए.-प्रथम वर्ष-राज्यशास्त्र
- १३) बी.ए.-प्रथम वर्ष-मानसशास्त्र
- १४) बी.ए.-प्रथम वर्ष-लोकप्रशासन
- १५) बी.ए.-प्रथम वर्ष-समाजशास्त्र
- १६) बी.ए.-प्रथम वर्ष-ॲडमिनिस्ट्रेटिव्ह सर्व्हिस

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या [www.srtmun.ac.in](http://www.srtmun.ac.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

'ज्ञानतीर्थ' परिसर,

विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६

जा.क्र.: शैक्षणिक-०१/परिपत्रक/पदवी-सीबीसीएस अभ्यासक्रम/

२०१९-२०/६६

दिनांक : १७.०६.२०१९

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

*Gatya*  
Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]

रवाक्षरित/-

उपकुलसचिव

शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ) विभाग





**CBCS – Paper Pattern in the subject of Sociology**  
**B. A. First Year Semester Pattern-2019-20**

**B. A. First Year Sociology Syllabus**

**Contents**

**I<sup>st</sup> Semester**

<b>Paper No.</b>	<b>Title of the Paper</b>	<b>Internal Marks</b>	<b>External Marks</b>
I	Introduction to Sociology	35	40
II	New Changes in Social Institutions	35	40
	(OR)		
II	Agrarian Society: Structure and Change	35	40

**B. A. First Year Sociology Syllabus**

**Contents**

**II<sup>nd</sup> Semester**

<b>Paper No.</b>	<b>Title of the Paper</b>	<b>Internal Marks</b>	<b>External Marks</b>
III	Basic Concepts in Sociology	35	40
IV	Contemporary Social Institutions	35	40
	(OR)		
IV	Indian Rural Sociology	35	40

*Ganesh*

*Principal*

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]



## S.R.T.M. UNIVERSITY: NANDED

Choice Based Credit System (CBCS)

Course Structure (New Scheme)

Faculty of Humanities

B. A. First Year Semester Pattern-2019-20

### Sociology

Semester- I<sup>st</sup> & II<sup>nd</sup>

Semester	Core Course	Paper No.	Name of Paper	Lectures/ Week	Total no. of Lectures	CA	ESE	Total Marks	Credits
Semester I	CCSOC-I	I	Introduction to Sociology	4	55	35	40	75	3
	CCSOC-II	II	New Changes in Social Institutions (or) Agrarian Society: Structure and Change	4	55	35	40	75	3
			<b>TOTAL- I</b>	<b>8</b>	<b>110</b>	<b>70</b>	<b>80</b>	<b>150</b>	<b>6</b>
Semester II	CCSOC-I	III	Basic concept in Sociology	4	55	35	40	75	3
	CCSOC-II	IV	Contemporary Social Institutions (OR) Indian Rural Sociology	4	55	35	40	75	3
			<b>TOTAL- II</b>	<b>8</b>	<b>110</b>	<b>70</b>	<b>80</b>	<b>150</b>	<b>6</b>
			<b>TOTAL- I/II</b>	<b>16</b>	<b>220</b>	<b>140</b>	<b>160</b>	<b>300</b>	<b>12</b>

**Note:**

- ① Assessment Shall consist of continuous Assessment (CA) and End of Semester Examination (ESE)
- ① Weight age - % for ESE & % for CA
- ① Each Paper is of 3 Credits
- ① Paper – (Elective) Transfer of Credit as per Student choice.
- ① 20 Marks for Test (10+10=20)  
10 Marks for home assignment.  
5 Marks for Seminar  
Total = 35 Marks

**CA: 35 Marks**

(Two Test 10 Marks + One Home Assignment 10 Marks + Seminar 05 Marks)

**ESE: 40 Marks**

(University Theory Exam for 40 Marks for descriptive question)

**Two Long answer type question 15 Marks**

(Each Question 15+15 = Total=30)

**Short Notes 10 Marks**

(Any Two = 5+5 = Total=10)

*[Signature]*  
Late. Babasaheb Deshmukhi  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

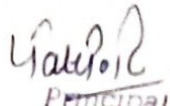
End of Semester Exam (ESE)  
FACULTY OF HUMANITIES  
B.A. First YEAR SOCIOLOGY  
Question Paper Pattern  
With effect from 2019-20



Time : 02 Hrs.

Marks : 40

- Q. 1) Descriptive questions. 15 Marks  
Or  
Descriptive question.
- Q. 2) Descriptive questions. 15 Marks  
Or  
Descriptive question
- Q. 3) Write short notes 10 Marks  
A)  
i) OR  
ii)  
B)  
i) OR  
ii)

  
Principal  
Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. (M.S.)



**B. A. First Year Semester Pattern 2019-20**  
**(CBCS)**  
**Sociology**  
**Semester- I<sup>st</sup> Paper- I**  
**Introduction to Sociology**

**Credits: 03**

**Periods: 88**

**Marks: 75**

**Objectives:**

The objective of the course is developing awareness among a good number student who in turn may able to address to problems arising in and out of society. This paper is introductory paper. The student learn basic concept of sociology and acquire scientific knowledge.

**Course Content:**

The course is designed to develop awareness of the relationship between individual beliefs, attitudes and behaviors and the wider society and culture.

**Learning Outcome:**

Student will be able to demonstrate an understanding of how social call affects individual life. To understand society in context of the sociology theory knowledge concepts.

**Chapter- 1: Introduction to Sociology:**

- Origin and Development of Sociology
- Definition and subject matter of sociology
- Development of Indian Sociology

**Chapter- 2: Basic Concepts:**

- Society: Meaning and Characteristics
- Social Structure: Meaning and Elements
- Social System: Meaning and Functional Problems

**Chapter- 3: Social Groups:**


- Primary Group: Meaning and Characteristics
- Secondary Group: Meaning and Characteristics
- Importance of Social Groups

**Chapter- 4: Social Change:**

- Meaning and Nature of Social Change
- Factors of Social Change
- Obstacles in Social Change

**Chapter- 5: Social Development:**

- Meaning and Nature of Social Development
- Aims of Social Development
- Concept in sustainable development

  
Late Balasahib Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]

## REFERENCES:

1. Gisbert 1957. Fundamental of Sociology: Kolkata. Commercial Press.
2. M. Francis 1988. Modern Sociological theory an introduction. Delhi: Oxford University Press
3. Bottmove T B 1972. Sociology. A guide to problem and literature. Mumbai: George Allone and Unwin
4. Broom and Selzink 1957. Sociology. A systematic introduction. New Delhi: Allied publishers.
5. Maciver R M and Page C H 1967. An Introduction analysis. London: Macmillan
6. Rawat H K 2007. Sociology Basic Concepts: Jaipur. Rawat Publication
7. आगलावे प्रदीप २०११. समाजशास्त्रीय संकल्पना आणि सिध्दांत. नागपूर: साईनाथ प्रकाशन
8. क-हाडे वी.एम. २००८. समाजशास्त्र मुलभूत संकल्पना: नागपूर: पिंपळापूरे अँड पब्लिशर्स
9. खडसे भा.क्री. २००९. समाजशास्त्र मुलभूत संकल्पना. नागपूर: श्री मंगेश प्रकाशन
10. खैरनार दिलीप २००८. समाजशास्त्र परिचय: पुणे: डायमंड पब्लिकेशन.
11. नाडगोंडे गुरूनाथ २००१. समाजशास्त्राची मुलतत्वे. पुणे: कॉन्टीनेंटल प्रकाशन
12. माने माणिक २००८. समाजशास्त्रीय संकल्पना. नागपूर: विद्या प्रकाशन
13. मायी सुनिल २००८. समाजशास्त्राची ओळख. पुणे: डायमंड पब्लिकेशन
14. साळुंखे सर्जेगव १९९६. समाजशास्त्री मूलभूत संकल्पना. पुणे: नगेंद्र प्रकाशन
15. गायकवाड एस.पी. (संपा) २०१४. समाजशास्त्राची ओळख व मुलभूत संकल्पना. लातूर: अरूणा प्रकाशन
१६. वाघ गम, मलवाडे वेदप्रकाश १९९७. समाजशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना. लातूर: न्यू रचना प्रकाशन.
17. संदीप गोरे २०१९. समाजशास्त्रीय परिचय. औरंगाबाद: चिन्मय प्रकाशन
18. गवत हरीकृष्ण २००३. समाजशास्त्रीय चिंतक एवं सिध्दांतकार. जयपूर: गवत पब्लिकेशन्स
19. गवत हरीकृष्ण २००५. समाजशास्त्र विश्वकोष. जयपूर: गवत पब्लिकेशन्स
20. लवानिया एम.एम.एवं शशी जैन २००८. समाजशास्त्रके सिध्दांत. जयपूर: रिसर्च पब्लिकेशन्स
21. शर्मा आर. डी. २०१०. समाजशास्त्र के सिध्दांत. नई दिल्ली: मोहीत बूक्स इंटरनेशनल
22. भालेगव साहेबगव एवं धागवाडकर दीपक २०१४. सामाजिक नियंत्रण एवं परिवर्तन. कानपूर: श्रीगम प्रकाशन.

*Babasaheb*  
Principal

Late. Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce & Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded, [M.S.]





**B. A. First Year Semester Pattern-2019-20**  
**(CBCS)**  
**Sociology**  
**Semester- I<sup>st</sup> Paper- II**

**New Changes in Social Institutions**

**Credits: 03**

**Periods: 55**

**Marks: 75**

**Objectives:**

The main aim of human societies is to maintain control and order. The social structure which organized and orders: creates social solidarity and stability in society. Institution: specially are assigned this function of social order and control.

**Contents:**

Social Institutions are system of behavioral and relationship patterns that are density inter women and enduring and function across an entire society. They order and structure the behavior of individuals by means of their normative character.

**Learning Outcome:**

Students will obtain a sociological understanding of diverse: social groups: organization and social institutions. Social institutions are usually conceived of as the basic focuses of social organization: common to all societies.

**Chapter- 1: Introduction to Social Institutions:**

- Meaning and characteristics of social Institutions.
- Importance of social Institutions.
- Concept of Institutionalization.

**Chapter- 2: Marriage Institution:**

- Meaning and characteristics of Marriage Institution.
- Recent Changes in Marriage Institution (Contract Marriage/ Inter caste Marriage)
- Issues in Marriage Institution: Live in Relationship Problems of selection of mate.

**Chapter- 3: Family Institutions:**

- Meaning and characteristics of Family Institution.
- Recent Changes in Family Institution [(1) Women Empowerment (2) Women Dominancy]
- Issues in Family Institutions: Domestic Violence: Old-Age Problems.

**Chapter- 4: Education Institution:**

- Meaning and Aims of Education.
- Types of Education: (1) Formal and (2) Informal
- Recent issues in Education Institution: Privatization: Problems in Higher Education

**Chapter- 5: Religion Institution:**

- Meaning and Nature of Religion;
- Recent Changes in Religion Institution (Secularism: National Integration)
- Issues in Religion Institution: Communalism: Castism/ Sectism: Westernization

Late Babasahab Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]



## REFERENCE:

- 1) Shrinivas M N 1966. Social Change in Modern India. Bombay: Asia Pub House
- 2) Shing Y 1974. Modernization of Indian Tradition. N. Delhi: Thomas Press
- 3) K L Sharma 2007. Indian Social Structure and Change. N. Delhi: Rawat Publication
- 4) Yogendra Singh 2007. Social Change in India. N. Delhi: Har-Anand Publication
- 5) Bose N K 1977. Culture and Society in India. N. Delhi: Indra Publication House
- 6) Mardock 1949. Social Structure. New York: Free Press
- 7) Ram Ahuja 2007. Indian Social System. New Delhi: Rawat Publication
- 8) Masiesko Aoki Toward 2001. A Competitive Institutional Analysis. London: The MIT press Cambridge
- 9) Donglass C North 2003. Institutions: Institutional Change and Economic Performs. London: Cambridge University Press
- 10) Mittal 2019. Applied Sociology. Jalgaon: Prashant Publication
- 11) C N Shamkarrao 2011. Sociology of Indian Society. N Delhi: S Chand & Company
- 12) Neera Desai & Usha Thakkar 2007. Women in Indian Society. N Delhi: National Book Trust
- 13) Manjare Ramkisan: Kamble Narayan 2016. Applied Sociology. Online Publication by R P Publication
- 14) आगलावे प्रदीप २०१४. भारतीय समाज संरचना आणि समस्या. नागपूर: साईनाथ प्रकाशन
- 15) माने माणिक २०१०. भारतीय समाज. नागपूर: प्रकाशन.
- 16) घाटोळे ग.ना. २००२. भारतीय समाज व्यवस्था. नागपूर: श्री मंगेश प्रकाशन.
- 17) बोवडे प्रकाश २००१. भारतय समाजसंरचना पारंपारिक व आधुनिक. नागपूर: श्री मंगेश प्रकाशन.
- 18) कांबळे नागयण २०१४. उच्च शिक्षणापुढील आव्हाने. औरंगाबाद: चिन्मय पब्लिकेशन.
- 19) गायकवाड एस.पी. २०१४. (संपा) मुख्य सामाजिक संस्था आणि समस्या. लातूर: अरुणा प्रकाशन.
- 20) उबा.भोईटे, १९९३. सामाजिक संस्था. नागपूर: पिंपळापूरे अँड कंपनी.
- 21) कूलकर्णी पी.के. २००२. सामाजिक संस्था. परभणी: विद्याभारती प्रकाशन.
- 22) काचोळे डी.डी. २००९. सामाजिक संस्था आधुनिकीकरण ग्रामीण रूपांतर. औरंगाबाद: कैलाश पब्लिकेशन.
- 23) कूलकर्णी पी.के. २००२. सामाजिक संस्था. लातूर: विद्यावती बूक्स.
- 24) करवा जे.पी. १९९३. सामाजिक संस्था आणि परिवर्तन. औरंगाबाद: विद्या बूक्स.
- 25) धारवाडकर दीपक, धारवाडकर साहेबगव २०१७. भारतीय समाज समकालीन समस्या. भोकर: रूद्राणी प्रकाशन.
- 26) वाघ रविंद्र: जाधव सृधाकर: इतर २०१७. भारतीय समाज संरचना व बदल. जळगांव: प्रशांत पब्लिकेशन
- 27) निकुंभ डी.एस. २०१७. स्त्री भ्रूणहत्या आणि स्त्रीयावगील वाढते अत्याचार. जळगांव: प्रशांत पब्लिकेशन.
- 28) खोले विलास (सपा): तागवाई शिंदे १९९७. स्त्री पुरुष तुलना. पूणे: प्रतिमा प्रकाशन.
- 29) गोखले करुणा (अनु) सिमॉन दि वोव्हूआर २०१०. सेकन्ड सेक्स. पूणे: पदमगंधा पब्लिकेशन.
- 30) अपाध्याय उमेश २०१२. वर्तमान सामाजिक समस्यारू— कागण और निवारण. जयपूर: गितू पब्लिकेशन.
- 31) शर्मा अनूग २०१०. भारतीय समाज. जयपूर: इशिका पब्लिकेशन.
- 32) परदेशी महेशकुमार, धारवाडकर दीपक २०१६. जयपूर: आधुनिक भारत में सामाजिक समस्या: इशिका पब्लिकेशन.
- 33) गउत एन यू. २०१३. महिला सृक्षा एवं समाज. जयपूर: सत्यम पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्यूटर्स इण्डिया
- 34) आलोककुमार २०११. सामाजिक कुगितियाँ एवं भारतीय समाज. जयपूर: इशिका पब्लिशिंग हाउस.

*Y. P. R.*

Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]





(OR)  
**B. A. First Year Semester Pattern-2019-20**  
(CBCS)  
**Sociology**  
**Semester- I<sup>st</sup> Paper- II**  
**Agrarian Society: Structure and Change**

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

**Objectives:**

The objective of an agricultural society are to encourage an awareness of agriculture and promote improvements in the quality of life of persons living an agricultural community by Researching the needs of agricultural community and developing programs to meet those needs.

**Contents:**

In an Agrarian Society: cultivating the lands is the primary source of wealth. Such a society may acknowledge other means of live hood and work habits but stresses the importance of agriculture and farming. They have been the most common form of socio-economic organization for most of recorded human society.

**Learning Outcome:**

Thus Agrarian Societies are characterized by their dependence on outside energy flows: low energy: density: and the limited possibilities of converting one every form into another. In order to increase production an agrarian society must either increase the intensity of production.

**Chapter- 1: Introduction:**

- Concept of Agrarian Society
- Characteristics of Agrarian Society.
- Importance of Study of Agrarian Society.

**Chapter- 2: Land Reform and Agrarian Society:**

- Aims of Land Reform
- Laws related to Land Reform
- Impact of Land Reform on Agrarian Society.

**Chapter- 3: Agrarian Society and Economy:**

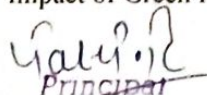
- Meaning and characteristics of Agrarian Economy.
- Current issues in Agrarian Economy
- Role of Govt. schemes in Agrarian Economy.

**Chapter- 4: Agrarian Society and Co-operative Movements:**

- Meaning of and characteristics of Co-operative Movements.
- Co-operative Movements and its role in Agrarian Society.
- Changing nature of Co-operative Movements

**Chapter- 5: Green Revolution and Agrarian Society:**

- Meaning of and Objectives of Green Revolutions
- Benefits of Green Revolutions
- Impact of Green Revolutions

  
Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gortheekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded, [M.S.]



## REFERENCES:

1. A R Desai 1969. Rural Sociology in India. Bombay: Popular Book
2. Rajyalakshmi 2008. Study of Indian Society. N Delhi: Jawahar Publications & Distribution
3. Gupta & Gupta 1988. Rural Development in India. Bombay: Himalaya Publishing House
4. Marriott Mekum 1963. Village India. Chicago. (USA) The University Press
5. Mehta B C: Awadh Prasad 1988. Agrarian Relations and Rural Exploitation. N Delhi: Ashish Publishing House
6. Mehta S R 1984. Rural Development Politics and Programmes. N Delhi: Sage Publication
7. Singh G S 1982. Rural Modernization: Contradiction and change. N Delhi: Intellectual Publishing House
8. AnilkumarKaushal 2015. Agriculture growth in India. Jaipur: RBSA Publishers
9. Vasant Desai 2012. Rural Development in India. Mumbai: Himalaya Publishing House
10. धर्माधिकारी भाउ (संपा) १९९५. ग्रामस्वराज्य. पुणे: प्रध्वीराज प्रकाशन.
11. कृगसिंह: अनिल गिसोदिया २०१७. ग्रामीण विकास तत्वे आणि धोरणे. पुणे: सेज पब्लिकेशन.
12. धनागरे र. ना. २००५. संकल्पनाचे विश्व आणि सामाजिक वास्तव. पुणे: प्रतिमा प्रकाशन.
१३. देसाई संभाजी एन. २०१७. ग्रामीण समाज व विकास. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
14. देसाई संभाजी एन. २०१७. ग्रामीण समाजाची मूलतत्वे. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
15. देसाई संभाजी एन. २०१७. ग्रामीण समाज आणि उदा. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
16. भास्कर व्ही.एच. २०१७. ग्रामीण विकासाचा मार्ग. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
17. रडे का.ग. २०१७. ग्रामीण विकास. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
18. आगलावे प्रदीप २०१४. भारतीय ग्रामीण समाजशास्त्र. नागपूर: साईनाथ पब्लिकेशन.
19. तारके २०१६. डायमंड समाजकार्यकोश. पुणे: डायमंड पब्लिकेशन.
20. घाटोळे ग.ना. १९९४. ग्रामीण समाजशास्त्र व सामुदायिक विकास. नागपूर: विकास प्रकाशन.
21. देशमुख बी.टी. १९९८. महागाष्टातील जलसिंन अनुरोध. नागपूर: पिंपळापूर अॅन्ड कंपनी.
22. गर्मा मनिष २०१४. भारत का आर्थिक विकास और चुनौतिया. वर्ल्ड फोकस (वर्ष पुस्तिका)
23. पंडा तपनकुमार २०१४. ग्रामीण भारत की चुनौतियाँ. जयपुर : मार्क पब्लिशर्स.
24. सिंह आर.पी. २०१०. ग्रामीण समाजशास्त्र. जयपुर : सुरभी पब्लिकेशन.

*G. P. R.*

Principal  
Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]



**B. A. First Year Semester Pattern-2019-20 (CBCS)**

**Sociology  
Semester- II<sup>nd</sup> Paper- III  
Basic Concepts in sociology**

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

**Objectives:**

Basic concepts in sociology – Tool to think with society – humanly created organization of inter relationships that connects individuals in common culture.

Culture: Sets of tradition, rules, symbols that shape and are enacted as feelings, thoughts, and behaviors of groups of people.

**Content:**

The five sociological concepts – A concept is an idea that helps us to organize our thoughts and perceptions or make sense of what we observe. In sociology the concepts: socialization, culture, personality, social process and social control.

**Outcome:**

To understand the basic concepts in sociology and their fundamental theoretical interrelationship, such that students will be able to do: define, give examples, show interrelationships and demonstrate the relevance.

**Chapter- 1: Socialization:**

- Definition and Aims of Socialization
- Agencies of Socialization
- Significance of Socialization.

**Chapter- 2: Culture:**

- Meaning and Characteristics of Culture
- Types of Culture and Cultural Lag
- Importance of Culture.

**Chapter- 3: Personality:**

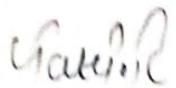
- Meaning and Characteristics of Personality
- Impact factors on Personality.
- Role of Heredity and Environment in Personality Development

**Chapter- 4: Social Process:**

- Meaning and Types of Social Process.
- Integrative Social Process (Co-operation, Accommodation, Assimilation)
- Dis-integrative Social Process (Competition, Conflict)

**Chapter- 5: Social Control:**

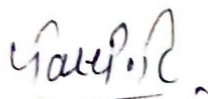
- Meaning and necessity of Social Control.
- Agencies of Social Control (Folkways, Custom, Religion, Law, Social Media)
- Obstacles in Social Control

  
Principal

Late Babasaheb Dasturkar  
Gortekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Ulhasnagar, Dist. Nanded, [M.S.]

## REFERENCES:

1. Gisbert 1957. Fundamental of Sociology: Kolkata. Commercial Press.
2. M. Francis 1988. Modern Sociological theory an introduction. Delhi: Oxford University Press
3. Bottmove T B 1972. Sociology. A guide to problem and literature. Mumbai: George Allone and Unwin
4. Broom and Selzink 1957. Sociology. A systematic introduction: New Delhi : Allied publishers
5. Maciver R M and Page C H 1967. An Introduction analysis. London: Macmillan
6. Rawat H K 2007. Sociology Basic Concepts: Jaipur: Rawat Publication
7. आगलावे प्रदीप २०११. समाजशास्त्रीय संकल्पना आणि सिद्धांत. नागपूर: साईनाथ प्रकाशन
8. क-हाडे वी.एम. २००८. समाजशास्त्र मुलभूत संकल्पना: नागपूर: पिपळापूरे अॅन्ड पब्लिशर्स
9. खडसे भा.की. २००९. समाजशास्त्र मुलभूत संकल्पना. नागपूर: श्री मंगेश प्रकाशन
10. खैरनार दिलीप २००८. समाजशास्त्र परिचय: पुणे: डायमंड पब्लिकेशन.
11. नाडगोंडे गुरूनाथ २००१. समाजशास्त्राची मुलतत्वे. पुणे: कॉन्टीनेंटल प्रकाशन
12. माने माणिक २००८. समाजशास्त्रीय संकल्पना. नागपूर: विद्या प्रकाशन
13. मायी सुनिल २००८. समाजशास्त्राची ओळख. पुणे: डायमंड पब्लिकेशन
14. साळुंखे सर्जेगव १९९६. समाजशास्त्री मूलभूत संकल्पना. पुणे: नगेंद्र प्रकाशन
15. गायकवाड एस.पी. (संपा) २०१४. समाजशास्त्राची ओळख व मुलभूत संकल्पना. लातूर: अरूणा प्रकाशन
१६. वाष गम, मलवाडे वेदप्रकाश १९९७. समाजशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना. लातूर: न्यू रचना प्रकाशन.
17. सदीप गोरे २०१९. समाजशास्त्रीय परिचय. औरंगाबाद: चिन्मय प्रकाशन
18. गवत हरीकृष्ण २००३. समाजशास्त्रीय चिंतक एवं सिद्धांतकार. जयपूर: गवत पब्लिकेशन्स
19. गवत हरिकृष्ण २००५. समाजशास्त्र विरवकोष. जयपूर: गवत पब्लिकेशन्स
20. लवानिया एम.एम. एवं शशी जैन २००८. समाजशास्त्र के सिद्धांत. जयपूर: रिसर्च पब्लिकेशन्स
21. शर्मा आर. डी. २०१०. समाजशास्त्र के सिद्धांत. नई दिल्ली: मोहीत बूक्स इंटरनॅशनल
22. भालेगव साहेबगव एवं धारवाडकर दीपक २०१४. सामाजिक नियंत्रण एवं परिवर्तन. कानपूर: श्रीगम प्रकाशन.

  
Principal  
Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]





**B. A. First Year Semester Pattern-2019-20  
(CBCS)  
Sociology  
Semester- II<sup>nd</sup> Paper- IV  
Contemporary Social Institutions**

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

**Objectives:**

A definition of Contemporary Sociology: Indian Sociology is a term that describes practitioners who use sociological theories and methods outside of academic setting with the aim to produce positive social change through active intervention.

**Contents:**

Social institutions are systems of behavioral and relationship patterns that are densely interwoven and enduring and function across an entire of individuals by means of their normative character.

**Outline:**

Institutions can refer to mechanisms of social order which govern the behavior of sets of individuals within a given community. Moreover, institutions are identified with social purposes transcending individuals and intentions by mediating the rules that govern living behavior. Debates about the social impact of sociology have been historically centered.

**Chapter- 1: Political Institution:**

- Meaning and characteristics of Political Institution.
- Recent changes in Political Institution- Women Participation Women leadership
- Issues in Political Institution – Right to Voting, Voting Awareness

**Chapter- 2: Economic Institution:**

- Meaning and characteristics of Economic Institution.
- Recent changes in Economic Institution- Online Payment, Improvement of below Poverty.
- Issues in Economic Institution- Exclusion of Middle Class, Impact of Global Corporations.

**Chapter- 3: Kinship:**

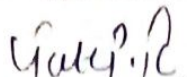
- Meaning and Importance of Kinship
- Recent changes in Kinship- Equality in Male & Female, Increase of Secondary Relation
- Issues in Kinship- Generation Gap, Decreases in Kinship Values.

**Chapter- 4: Jurisdiction:**

- Meaning and Importance of Jurisdiction.
- Recent change in Jurisdiction- Fast Track Court, Transparency in Jurisdiction.
- Issues in Jurisdiction- Delay of Justice Implementation, Increasing Tendency of Dictatorship.

**Chapter- 5: Application of Sociological Knowledge:**

- Origin and development of Applied Sociology.
- Definition and Importance of Applied Sociology
- Scope of Applied Sociology – Clinical, Social-engineering, public

  
Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. (M.S.)



## REFERENCE:

- 1) Shrinivas M N 1966. Social Change in Modern India. Bombay: Asia Pub House
- 2) Shing Y 1974. Modernization of Indian Tradition. N. Delhi: Thomas Press
- 3) K L Sharma 2007. Indian Social Structure and Change. N. Delhi: Rawat Publication
- 4) Yogendra Singh 2007. Social Change in India. N. Delhi: Har-Anand Publication
- 5) Bose N K 1977. Culture and Society in India. N. Delhi: Indra Publication House
- 6) Mardock 1949. Social Structure. New York: Free Press
- 7) Ram Ahuja 2007. Indian Social System. New Delhi: Rawat Publication
- 8) Masiesko Aoki. Toward 2001. A Competitive Institutional Analysis. London: The MI press Cambridge
- 9) Donglass C North 2003. Institutions. Institutional Change and Economic Performs. London: Cambridge University Press
- 10) Mittal 2019. Applied Sociology. Jalgaon: Prashant Publication
- 11) C N Shamkarrao 2011. Sociology of Indian Society. N Delhi: S Chand & Company
- 12) Neera Desai & Usha Thakkar 2007. Women in Indian Society. N Delhi: National Book Trust
- 13) Manjare Ramkisan: Kamble Narayan 2016. Applied Sociology. Online Publication by R P Publication
- 14) आगलावे प्रदीप २०१४. भारतीय समाज संरचना आणि समस्या. नागपूर: साईनाथ प्रकाशन
- 15) माने माणिक २०१०. भारतीय समाज. नागपूर: प्रकाशन.
- 16) घाटोळे ग.ना. २००२. भारतीय समाज व्यवस्था. नागपूर: श्री मंगेश प्रकाशन.
- 17) बोवडे प्रकाश २००१. भारतय समाजसंरचना पारंपारिक व आधुनिक. नागपूर: श्री मंगेश प्रकाशन.
- 18) कावळे नागयण २०१४. उच्च शिक्षणा पृढील आव्हाने. औरंगाबाद: चिन्मय पब्लिकेशन.
- 19) गायकवाड एस.पी. २०१४(संपा) मुख्य सामाजिक संस्था आणि समस्या. लातूर: अरूणा प्रकाशन.
- 20) उ.वा.भोईटे, १९९३. सामाजिक संस्था. नागपूर: पिपळापूरे अॅन्ड कंपनी.
- 21) कूलकर्णी पी.के. २००२. सामाजिक संस्था. परभणी: विद्याभारती प्रकाशन.
- 22) काचोळे डी.डी. २००९. सामाजिक संस्था आधुनिकीकरण ग्रामीण रूपांतर. औरंगाबाद: कैलाश पब्लिकेशन.
- 23) कूलकर्णी पी.के. २००२. सामाजिक संस्था. लातूर: विद्यावती बूक्स.
- 24) कर्वा जे.पी. १९९३. सामाजिक संस्था आणि परिवर्तन. औरंगाबाद: विद्या बूक्स.
- 25) धारवाडकर दीपक, भालेगव साहेबगव २०१७. भारतीय समाज समकालीन समस्या. भोकर: रूद्राणी प्रकाशन.
- 26) वाघ रविंद्र: जाधव सृधाकर: इतर २०१७. भारतीय समाज संरचना व बदल. जळगांव: प्रशांत पब्लिकेशन
- 27) निकुंभ डी.एस. २०१७. स्त्री भ्रूणहत्या आणि स्त्रीयावगील वाढते अत्याचार. जळगांव: प्रशांत पब्लिकेशन.
- 28) खोले विलास (संपा): तागवाई शिंदे १९९७. स्त्री पृरूप तूलना. पूणे: प्रतिमा प्रकाशन.
- 29) गेखले करूणा (अनु) सिमॉन दि बोव्हूआर २०१०. सेकन्ड सेक्स. पूणे: पदमगंधा पब्लिकेशन.
- 30) अपाध्याय उमेश २०१२. वर्तमान सामाजिक समस्यारू - कारण और निवारण. जयपूर: गिऱ् पब्लिकेशन.
- 31) शर्मा अनृगग २०१०. भारतीय समाज. जयपूर: इशिका पब्लिकेशन.
- 32) पग्देशी महेशकुमार, धारवाडकर दीपक २०१६. जयपूर: आधुनिक भारत में सामाजिक समस्या. इशिका पब्लिकेशन.
- 33) गउत एन यू. २०१३. महिला सृक्षा एवं समाज. जयपूर: सत्यम पब्लिशर्स अॅन्ड डिस्ट्रीब्यूटर्स.
- 34) आलोककुमार २०११. सामाजिक कुगितियाँ एवं भारतीय समाज. जयपूर: इशिका पब्लिशिंग हाउस.

*Gourish*  
Principal

13

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded. [M.S.]



**(OR)**  
**B. A. First Year Semester Pattern-2019-20**  
**(CBCS)**  
**Sociology**  
**Semester- II<sup>nd</sup> Paper- IV**  
**Indian Rural Sociology**

Credits: 03

Periods: 55

Marks: 75

**Objectives:**

The course aims at equipping students with skill and knowledge in basic sociological theories to enable them to effectively work with communities in solving identified problems for livelihood improvement. The specific objectives are to apply sociological principles in addressing rural development.

**Content:**

Rural Sociology is field of applied sociological research and training that historically focused on rural people and place. Rural sociology is the sociology of the village society. Here sociological principles are applied for studying rural society.

**Outcome:**

Importance of rural sociology in agricultural extension and interrelationship & with processes. This course explores social life along the rural community and also provides a broad introduction to be issues and perspectives in rural sociology.

**Chapter- 1: Rural Society:**

- a) Meaning and characteristics of Rural Society.
- b) Importance of Rural Society.
- c) Recent changes in Rural Society.

**Chapter- 2: Rural Family Institution:**

- a) Meaning and Characteristics of Rural Family.
- b) Nuclear Family and Joint Family: Meaning and Characteristics.
- c) Changing nature of Rural Joint Family.

**Chapter- 3: Rural Development Programmes:**

- a) Meaning and Characteristics of Rural Development Programme.
- b) Swachh Bharat Abhiyan: Need of Water Management.
- c) Advantages of Rural Development Programmes.

**Chapter- 4: Rural Social Change:**

- a) Meaning and Nature of Rural Social Change.
- b) Factor responsible of Rural Social Change.
- c) Impact of urbanization on Rural Society.

**Chapter- 5: Application of Social Knowledge:**

- a) Origin and development of Applied Sociology.
- b) Definition and Importance of Applied Sociology.
- c) Scope in Applied Sociology - Clinical: Social-engineering public.

  
Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umrut, Dist. Nanded, [M.S.]



## REFERENCES:

1. A R Desai 1969. Rural Sociology in India Bombay Popular Book
2. Rajyalakshmi 2008. Study of Indian Society N Delhi: Jawahar Publication & Distribution
3. Gupta & Gupta 1988. Rural Development in India Bombay: Himalaya Publishing House
4. Marriott Mckum 1963. Village India Chicago (USA) The University Press
5. Mehta B C: Awadh Prasad 1988. Agrarian Relations and Rural Exploitation. N Delhi: Ashish Publishing House
6. Mehta S R 1984. Rural Development Politics and Programmes. N Delhi: Sage Publication
7. Singh G S 1982. Rural Modernization: Contradiction and change. N Delhi: Intellectual Publishing House
8. Anilkumar Kaushal 2015. Agriculture growth in India. Jaipur: RBSA Publishers
9. Vasant Desai 2012. Rural Development in India. Mumbai: Himalaya Publishing House
23. धर्माधिकारी भाऊ (सपा) १९९५. ग्रामस्वगज्य. पुणे: प्रध्वीराज प्रकाशन.
24. कश्यपसिंह : अनिल शिसोदिया २०१७. ग्रामीण विकास तत्वे आणि धोरणे. पुणे: सेंज पब्लिकेशन.
25. धनागरे र. ना. २००५. संकल्पनाचे विश्व आणि सामाजिक वास्तव. पुणे: प्रतिमा प्रकाशन.
26. देसाई सभाजी एन. २०१७. ग्रामीण समाज व विकास. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
27. देसाई सभाजी एन. २०१७. ग्रामीण समाजाची मूलतत्वे. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
28. देसाई सभाजी एन. २०१७. ग्रामीण समाज आणि उदा. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
29. भास्कर व्ही.एच. २०१७. ग्रामीण विकासाचा मार्ग. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
30. खडे का.ग. २०१७. ग्रामीण विकास. जळगाव: प्रशांत पब्लिकेशन.
31. आगलावे प्रदीप २०१४. भारतीय ग्रामीण समाजशास्त्र. नागपूर: साईनाथ पब्लिकेशन.
32. तारके २०१६. समाजकार्यकोश. पुणे: डायमंड पब्लिकेशन.
33. घाटोळे ग.ना. १९९४. ग्रामीण समाजशास्त्र व सामुदायिक विकास. नागपूर: विकास प्रकाशन.
34. देशमुख बी.टी. १९९८. महागष्टातील जलसिंचन अनुशेष. नागपूर: पिंपळपुरे अॅन्ड कंपनी.
35. शर्मा मनिष २०१४. भारत का आर्थिक विकास और चुनौतिया. वर्ल्ड फोकस (वर्ष पुस्तिका)
36. पंडा तपनकुमार २०१४. ग्रामीण भारत की चुनौतियाँ. जयपुर: मार्क पब्लिशर्स.
37. सिंह आर.पी. २०१०. ग्रामीण समाजशास्त्र. जयपुर: सुरभी पब्लिकेशन.

\*\*\*\*\*

*Ganpat*  
Principal

Late Babasaheb Deshmukh  
Gorthekar Arts, Commerce  
& Science Mahavidyalaya,  
Umri, Dist. Nanded, (M.S.)

